

Türkiye'nin Mermer ve Doğaltaş Üretimindeki Sorunları

BAKİ GÜNAYDIN
Jeoloji Mühendisi
MTA Konya Bölge Müdürlüğü

Türkiye 14 milyar ton muhtemel mermer ve doğaltaş rezervi ile dünya mermer rezervinin %40'ına sahiptir.6 milyon ton yıllık üretim ve 150 ülkeye ihracatla Çin, İspanya, Hindistan ve İtalya ile birlikte mermer pazarında söz sahibidir.Traverten pazarında ise birinci sıradadır.

Türkiye mermer rezervinin %32'si Ege; %26'sı Marmara, %11'i İçanadolu, %31'i ise Doğu-Güneydoğu- Akdeniz ve Karadeniz bölgesinde yer almaktadır.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre; 2007 yılı maden ihracatımız. 2 milyar 715 milyon 489 dolardır. Mermer ve doğaltaş ihracatının ise; 1 milyar 250 milyon dolarla tüm maden ihracatımızın yarısına yakın olması ülkemiz ekonomisi için ne kadar önemli olduğunun göstermektedir.

1980'li yılların başlarında 4 milyon dolar olan

mermer ve doğaltaş ihracatının 2007 yılında 1 milyar 250 milyon dolara yükselmesi sektörün çok hızlı geliştiğinin göstergesidir. Bu hızın gelişen teknolojiyle birlikte önümüzdeki yıllarda katlanarak artacağı da kesindir. Her alanda olduğu gibi bu hızlı gelişmenin yanında bir takım sorunlarda gelmektedir.Bu sorunları sıralayacak olursak ilk başta çevre sorunları gelmektedir. Yatırımlarını haliyle nakite çevirmek isteyen bazı yatırımcılar pazardan hızlı bir şekilde pay almak istemektedirler. %5 ile %10 arasında değişen oranlarda ocak üretimi yaparak çıkardıkları malzemenin %90- %95'ini pasa olarak atıp, atık dağları oluşturmak suretiyle korkunç bir çevre kirliliğine neden olmaktadırlar. İleride bu pasaların en küçük parçalarına bile muhtaç olacağımızı düşünmemiz gereklidir; zira bu atılan parçalar iyileştirme yöntemleriyle (değişik kimyasallarla yapıştırma ve onarma) ekonomiyi kazandırmak

mümkündür. İtalya, İspanya gibi ülkelerde iyileştirme yöntemleriyle üretim kayıpları %5 olarak gerçekleşmekte; Türkiye'de ise bu kayıp olarak %50'lere varmaktadır. Üretim kaybının yüksek olmasının nedenleri ise; sektörde kalifiye eleman azlığı ve ocaklarda jeoloji mühendisi çalıştırılmamasıdır. Dolayısıyla yaş, metamorfizma, yapısal faktörler, fasiyes ve minerolojik farklılıklar gibi jeolojik özellikler gözlemlenmeden hep aynı yöntemlerle işletme yapılmasıdır.

Mermer ve doğaltaş yatırımcılarında sorunları da büyüktür. İhracat sektöründe mal yurtdışına uzun vadeli ödeme planları ile yapılmaktadır. Doların değer kaybetmesi, üretim girdi fiyatlarının sürekli artması mermer ihracat eden firmaları çok zor durumda bırakmakta; dış piyasada rekabet etme şanslarını yok etmektedir. Bundan dolayı sektörde

elektrik, motorin, fuel oil gibi girdi fiyatları ve ÖTV oranları acilen düşürülmeli ya da teşvik uygulamasına geçilmelidir. Ayrıca ocak ya da fabrika-liman arasındaki nakliye için belirli merkezlerden tren yolu hatları kurulmalı. Yoksa nakliyenin ekonomik olması için kamyonlara kapasitelerinin çok üzerinde yükleme yapılarak taşıma yapılmaya devam edilecek hem kara yolları bozulacak hem de can ve mal güvenliği risk altında olacaktır.

Sonuç olarak; ortalama %5'ten yüksek üretim kaybı olan ocaklara üretim izni verilmemeli, işlenmiş mermer ihracatı özendirilmeli, gerekli teşviklerin uygulanması için önlemlerin alınması gerekmektedir.

İNSANA VE DOĞAYA SAYGI...(WITH RESPECT FOR NATURE...)